

Gravhøj

Ansøgning om dispensation fra beskyttelseslinje til fortidsminde ved Vejlevej 13.

Denne ansøgning er udfærdiget i forbindelse med lokalplanproces for matr. nr. 2t og 2k, Dollerup. Ejerne ønsker ejendommene udviklet til boligformål, åben-lav. Uden for lokalplanområdet, på modstående side af Vejlevej, hovedvej A13 findes en gravhøj med en beskyttelseslinje på 100 meter. Projektet forudsætter, at der etableres en afskærmning af boligområdet mod støj fra Vejlevej, bl.a. indenfor beskyttelseslinjen. Gravhøjen har fredningsnummer 2109109.

Gravhøj 2109109 set fra
Vejlevej fra syd i østlig retning.

Naturbeskyttelseslovens § 18 fastlægger en beskyttelseslinje på 100 meter omkring beskyttede fortidsminder. Naturbeskyttelseslovens § 18 forvaltes af kommunerne, som i særlige tilfælde har mulighed for at dispensere. Slots- og Kulturstyrelsen er klageberettiget i forhold til kommunernes afgørelser.

I det følgende redegøres for forhold, der samlet synes at berettige særlige forhold, hvortil der kan gives en dispensation til etablering af støjvold indenfor beskyttelseslinjen.

Vejlevej

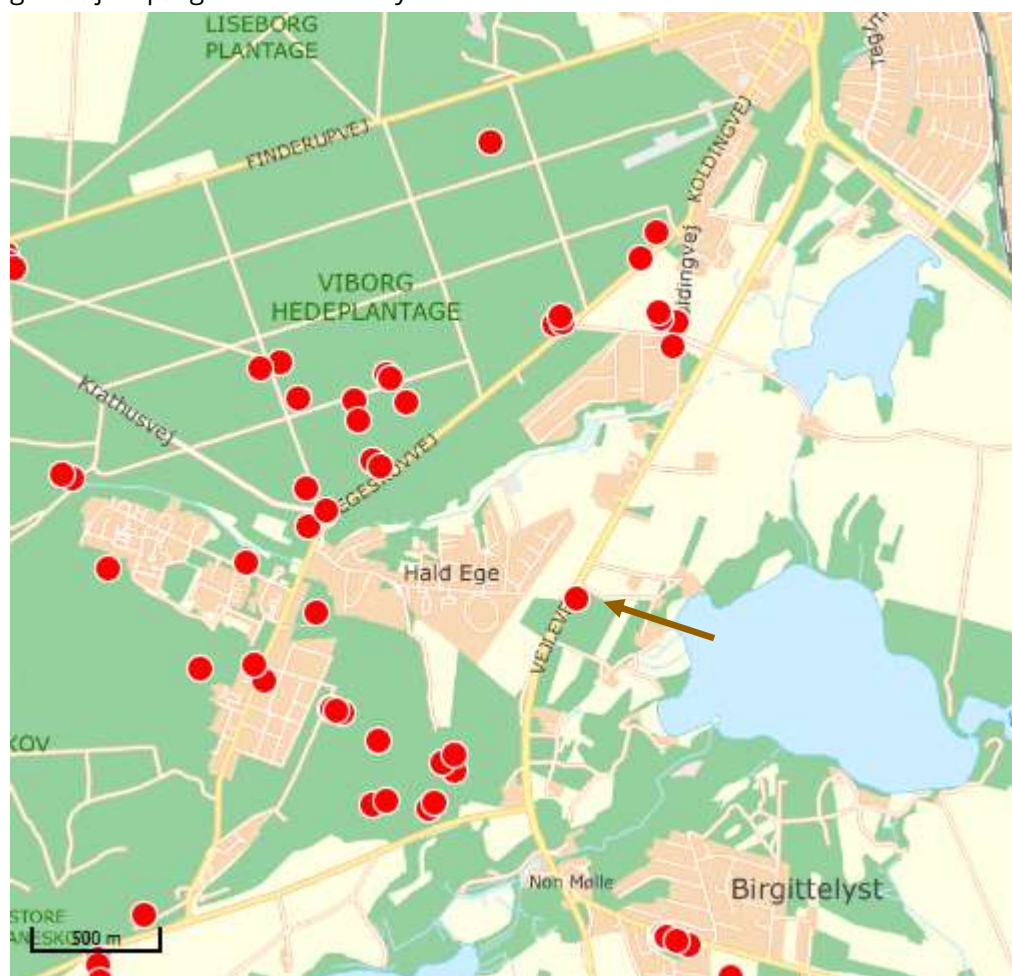
Den ønskede støjvold vil både give reduceret støj for det nye lokalplanområde, for hvilket en afskærmning er afgørende, men også for eksisterende bagvedliggende boligområder. Jo tættere på støjilden (her Vejlevej) afskærmningen etableres, jo mere effektiv bliver den og jo mindre højde og dermed samlet landskabelig indflydelse vil den få. Beskyttelseslinje og placering af ønsket støjvold fremgår af illustration på side 6.

Det nye boligområde får vejadgang til Koldingvej. Der vil ikke fremtidigt være udkørselsmulighed til Vejlevej for biler. Eksisterende overkørsel til Vejlevej reduceres til en stiadgang.

Indsyn

Ingen andre nærliggende fortidsminder

I administrationen af gravhøje vægtes landskabelige sammenhænge mellem flere fortidsminder, eksempelvis i klynger eller rækker af gravhøje, særligt højt, således at disse bevares som sammenhængende kulturlandskaber. Gravhøj 2109109 er hverken en del af en klynge eller en række af gravhøje. Spørgsmålet om indsynet til 2109109 kan altså vurderes isoleret.

Svag landskabelig fremtræden

I administrationen af gravhøje indgår fortidsmindernes betydning som monumenter og fortidsmindernes landskabelige fremtræden. 2109109 gør dog ikke meget væsen af sig og kan næppe siges at udgøre et monumentalt fortidsminde.

Der er knyttet følgende fredningstekst til den konkrete gravhøj 2109109: "Høj, 2 x 18 m, siderne stærkt afgravede, hul i top, beplantet. Ca. halvdelen er fjernet. NM: Jvf. j. 675/47: kun halvdelen fredet". (Se bilag 1)

Der er altså tale om et fortidsminde, der er kraftigt reduceret i forhold til sin oprindelige form, muligvis p.g.a. nærheden til Vejlevej. Det landskabelige indtryk af 2109109, er kraftigt præget af nærheden til vejarealet. Såfremt der er forbipasserende, som opfanger, at dette er en gravhøj, vil disse sandsynligvis få det indtryk, at vejen har gnavet en del af højen. Intet sted får beskueren en landskabelig oplevelse af 2109109, som en høj, der knejser solitært i landskabet.

Gravhøj 2109109 set fra Vejlevej
i østlig retning.

Gravhøj 2109109 set fra Vejlevej
fra nord i østlig retning.

Forstyrret indblik

På grund af en lille jordvold i forlængelse af gravhøjen i sydgående vejskel fremstår gravhøjen desuden ikke tydeligt som selvstændig høj.

Indtrykket af 2109109 som gravhøj er også kraftigt sløret af beplantning omkring gravhøjen. På modstående side af Vejlevej er der også en sammenhængende beplantning indenfor 100 meter fra midten af 2109109.

Skov og krat kan man naturligvis vælge at fjerne. Men det vil næppe være nok til at genskabe den landskabelige position højen muligvis har haft en gang før beplantning, vej, jordvold, og afgravning.

Eksisterende anlæg mellem gravhøj og det ansøgte

For en dispensation må desuden vægtes, at der, inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, ikke er et uforstyrret areal mellem 2109109 og den ønskede støjvold. Fortidsmindebeskyttelsesarealet gennemskæres af en hovedvej i en anlagt (befæstet) bredde på 20 meter, Vejlevej.

Støjvolden vil blive placeret på den fjerne side af eksisterende anlæg i forhold til fortidsmindet. Nærmeste fod af støjvolden placeres minimum 18,5 meter fra vejmidte, svarende til ca. 33 meter fra foden af 2109109.

Langs Vejlevej er der på den pågældende strækning tinglyst en byggelinje på 18,5 m fra vejmidten mod vest og på 31,5 m fra vejmidten mod øst (Se bilag 2). Dette kan give en indikation af, at Vejdirektoratet forventer, at en eventuel fremtidig udvidelse af vejarealet skal ske i østlig retning, altså i gravhøjens retning. Med dette udlæg af byggelinje må man derfor antage, at der er taget en statslig stillingtagen til den pågældende gravhøjs værdi som fortidsminde.

Udsyn

I forhold til *udsyn* fra 2109109 hører offentlighedens adgang til gravhøjen.

Langs Vejlevejs østside er der anlagt en cykelsti i nord-syd-gående retning. Denne giver offentligheden en mulig adgang til 2109109. Der er dog ingen nærliggende vigeplads eller andet, der indikerer mulighed for at tilgå gravhøjen. (Der er private indkørsler henholdsvis 50, 150 og 190 meter fra 2109109).

Fra vest er der begrænset mulighed for at tilgå gravhøjen idet Vejlevej virker som en barriere.

Indenfor det kommende lokalplanområde er det muligt at disponere det øvrige areal indenfor beskyttelseslinjen på en måde, hvor det friholdes for enhver form for anlæg, således at bl.a. nye bygninger, vej- og stiføringer holdes uden for beskyttelseslinjen.

Fortidsminder i jorden

Mere skånsom anvendelse

I dag drives matr.nr. 2t jordbrugsmæssigt og 2k anvendes til skovdrift. Det vil blandt andet sige at matr. nr. 2t pløjes jævnligt. Såfremt boligområdet realiseres, vil det areal, der er omfattet af beskyttelseslinjen, fremadrettet ikke blive udsat for gravearbejde i de arkæologiske lag, som potentielt indeholder artefakter i tilknytning til fortidsmindet.

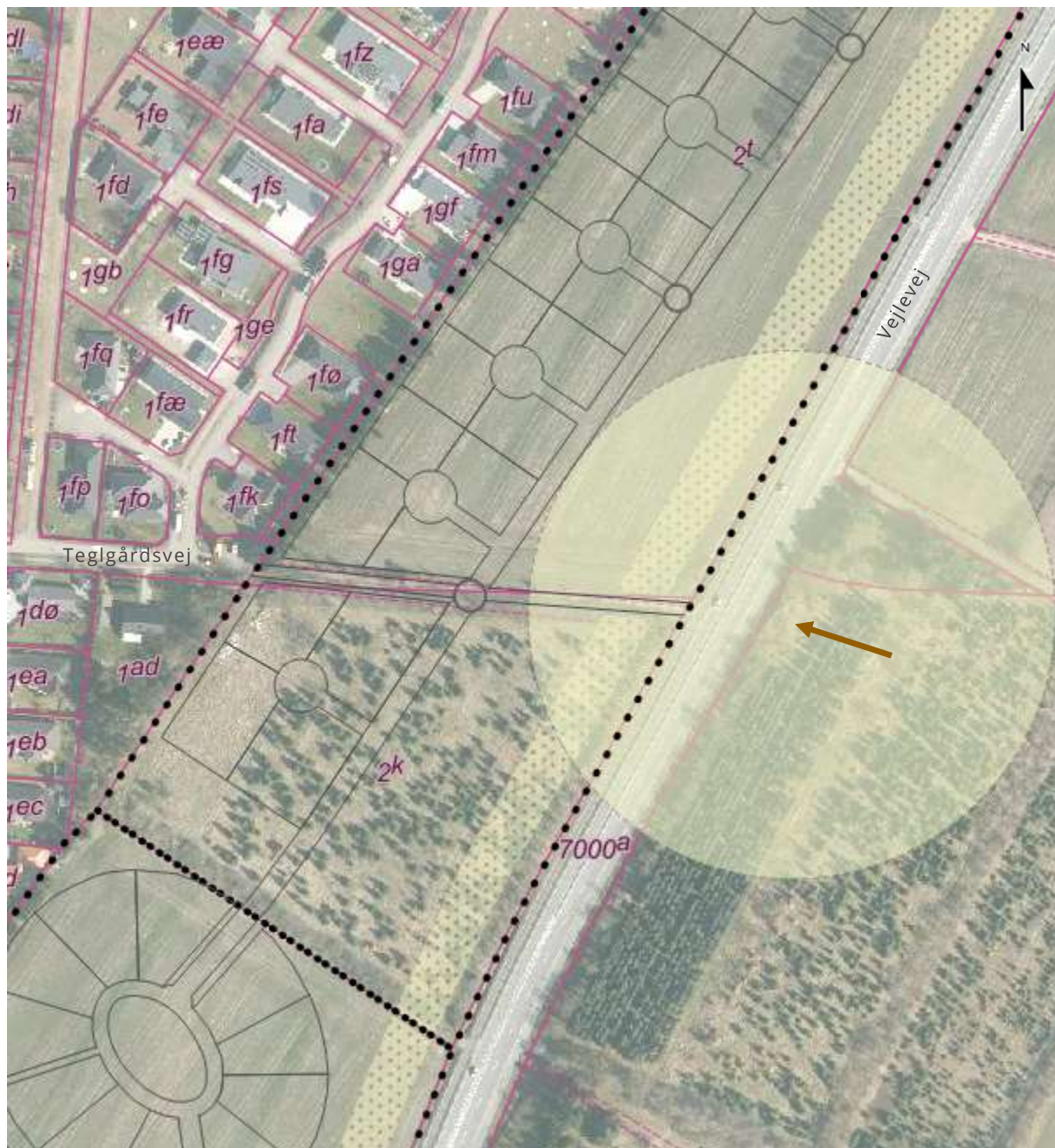
Hensyn i anlægsfasen

For at beskytte de arkæologiske lag mest muligt, er ejerne indstillet på en så skånsom anlægsfase som muligt. Herunder er ejerne indstillet på, at jordkørsel indenfor i beskyttelseslinjen holdes på et minimum, således at kørsel til etablering af støjvold udenfor beskyttelseslinjen ikke sker gennem beskyttelsesområdet og således at jordkørsel indenfor beskyttelseslinjen anvender eksisterende vejanlæg (Teglgårdsvej) i vides muligt omfang.

Illustration

Illustration af ønsket støjvolds placering indenfor beskyttelseslinje til fortidsminde

- Princip for ny udstykning
- Matrikelskel
- 100 m beskyttelseslinje til gravhøj
- Princip for ny støjvold

1:2.500 ved udskrift i A4

Bilag 1

Udtræk fra Slots- og Kulturarvsstyrelsens register d. 3/5 2020

www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Lokalitet/36907/

Sted- og lokalitetsnr.

130803-131

Fredningsnr.

2109109

Fredningsstatus

Fredet 1937 eller senere

Anlæg og datering

Rundhøj, Oldtid (dateret 250000 f.Kr. - 1066 e.Kr.)

Fredningstekst redningstekst

Høj, 2 x 18 m, siderne stærkt afgravede, hul i top, beplantet. Ca. halvdelen er fjernet. NM: Jvf. j. 675/47: kun halvdelen fredet.

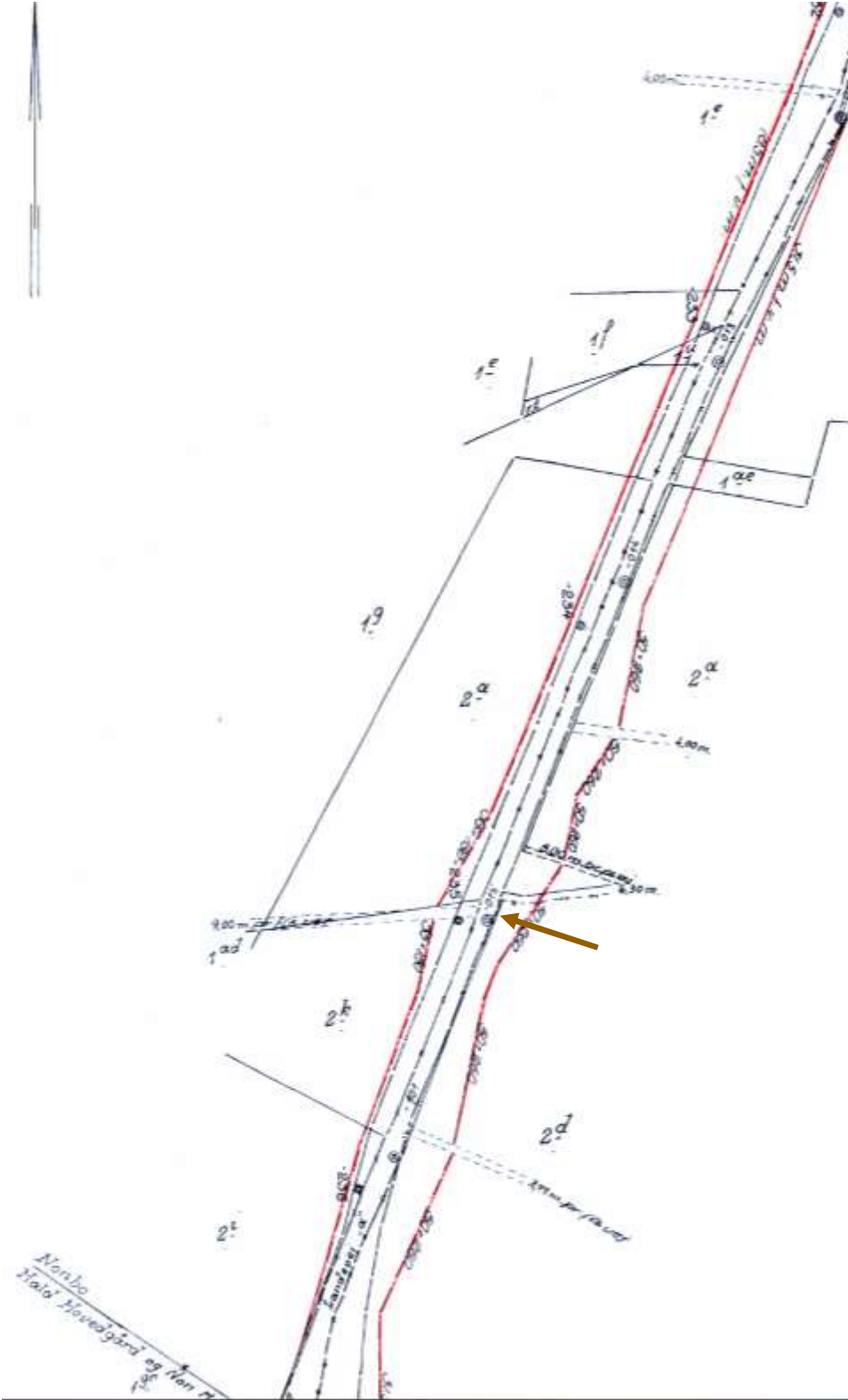
Undersøgelsehistorie

1886	Museal berejsning
Nationalmuseet, Danske Afd., Danmarks Oldtid
<i>Højde c 10'. Ødelagt. Siderne delvis sløjfede. Midten omrodet.</i>
1938	Museal berejsning
Nationalmuseet, Danske Afd., Danmarks Oldtid
<i>Høj, 3 x 18 m. Siderne stærkt afgravede. Hul i top. Beplantet.</i>
1938	Tinglysning
Nationalmuseet, Danske Afd., Danmarks Oldtid
1947	Diverse sagsbehandling
Journal nr.: 675/47
Nationalmuseet, Danske Afd., Danmarks Oldtid
<i>J. 675/47: kun halvdelen fredet.</i>
1963	Museal besigtigelse
Skov- og Naturstyrelsen, 10. kontor
2012	Periodisk tilsyn med fredede lokaliteter
Holstebro Museum

Bilag 2

Tinglyst vejbyggelinje

Uddrag af deklarationstekst:

Byggelinien afstand ved vejens højre side fastsættes til 18,5 m fra landevejens midtlinie. Byggelinien afstand ved vejens venstre side fastsættes til 31,5 m fra landevejens midtlinie. Ved indmunding i landevejen af alle landeveje, biveje, samt private fælles veje pålægges der i henhold til § 4o, stk. 2, i vejbestyrelsesloven skrå byggelinie. Den skrå byggelinie bestemmes ved vejens højre side som forbindelseslinien mellem et punkt i midtlinien af sidevejen og et punkt i midtlinien af landevejen, henholdsvis 45 m og 180 m fra midtliniernes skæringspunkt.

Den skrå byggelinie bestemmes ved vejens venstre side som forbindelseelinien mellem et punkt i midtlinien af sidevejen og et punkt i midtlinien af landevejen, henholdsvis som og 260 m fra midtliniernes skæringspunkt. Fremtidige bygninger vil være at opføre med sin jordlinie i fremtidig højde. Såfremt dette ikke kan overholdes, må bygningerne yderligere rykkes så langt tilbage som svarer til 1,5 x højdeforskellen foruden den fornødne bredde til passage foran bygningen, mindst 1 m.

